

Daniël De Brabander neemt afscheid van ILVO na 40 jaar melkveeonderzoek

Pionieren met holsteins en mais

Hij noemt het de mijlpalen in zijn carrière: de introductie van de eerste holsteins in België en het begin van de maisteelt. Na een gevulde carrière in melkveeonderzoek neemt Daniël De Brabander afscheid als wetenschappelijk directeur van de Eenheid Dier.

tekst **Annelies Debergh**

Een zorgvuldig uitgewerkte powerpoint-presentatie ligt op tafel. Wie ooit een les of voordracht van professor Daniël De Brabander bijwoonde, herinnert zich zijn stiptheid. Eind februari gaat de 65-jarige De Brabander met pensioen, na een loopbaan van ruim veertig jaar als onderzoeker melkveevoeding en later als wetenschappelijk directeur van het onderzoeksdomein Veehouderij en Dierenwelzijn van de Eenheid Dier van het ILVO in Melle. Voor zijn vertrek volgt nog een groot symposium, onder meer over zijn onderzoek. Het afscheid is met gemengd gevoel en dat steekt De Brabander niet onder stoelen of banken. ‘Ik heb deze job altijd graag gedaan en zal de contacten in de sector zeker missen.’ De op tafel liggende powerpoint-voor-

dat bij de holsteins toen al op 5600 kilogram melk. Het verschil is in de loop der jaren alleen maar groter geworden en dat is logisch. Met holstein hebben de melkveehouders kunnen profiteren van de wereldwijde selectie op beter vee.’ Ruwvoerders vormden een ander belangrijk onderzoeksitem, zoals de kwaliteit van de verschillende ruwvoerdersoorten. ‘Mais was in de beginjaren op het vlak van energiewaarde veel beter dan graskuil’, begint De Brabander. Maar in graskuil is wel veel vooruitgang geboekt, beklemtoont hij nog. ‘Ten opzichte van begin jaren tachtig wordt de eerste snede gras gemiddeld drie weken eerder gemaaid. En de energiewaarde komt nu gemiddeld boven de 900 vem. Daarmee wil ik niet zeggen dat alle werk gebeurd is en er nu geen selectie op bijvoorbeeld

‘Het zou beter zijn als er één Europees systeem voor voederwaardering was’

stelling geeft een overzicht van zijn carrière. ‘Er zijn twee mijlpalen die mijn loopbaan toch wel getekend hebben’, blikt De Brabander terug. Hij refereert aan zijn start als onderzoeker in september 1971 in Melle en brengt zo de import van de eerste holsteinkoeien uit Canada ter sprake. ‘Ik herinner me nog de aankomst van holsteins, in grote houten bakken, met het vliegtuig.’ Een tweede mijlpaal is de start van de kuilmaisteelt. ‘Als je de statistieken erop naslaat, dan zie je dat het areaal kuilmais in België evolueerde van bijna nul hectare eind jaren zestig naar nu 170.000 hectare. Dat heeft toch wel een enorme invloed gehad op de rundveehouderij.’

Gras heeft mais bijgebeend
De vergelijking van witrood, holstein en fries zwartbont was een van de eerste onderzoeksthema’s. Daniël De Brabander pakt er meteen de cijfers bij. ‘Waar de traditionele tweeledige rassen gemiddeld 4000 kilogram melk haalden, lag

verteerbaarheid of roest meer nodig is. Het geeft wel aan dat de boer zijn stiel kent en dat onderzoek ter verbetering van de kwaliteit van graskuil zijn vruchten heeft afgeworpen.’

Vem-waardering blijft actueel
De voorspelling van de voeropname en de berekening van de structuur van rantsoenen zijn twee onderzoeken die volgens De Brabander tot op de dag van vandaag door hun eenvoud en dagelijkse toepasbaarheid actueel blijven. ‘De eerste confrontatie met een structuurprobleem was na de droge zomer in 1976. Het tekort aan ruwvoer zette melkveehouders ertoe aan om meer krachtvoer te gebruiken, wat de structuur in rantsoenen in het gedrang bracht.’ De voederopname van koeien kon de stijgende melkproductie onvoldoende volgen bleek uit onderzoek. Met meer krachtvoer en beter ruwvoer werd de structuurgrens bereikt. Het was de aanleiding voor ruimer onderzoek met als

finaal doel om een bruikbaar structuursysteem af te leiden. ‘Sommigen beweren dat herkauwactiviteit genoeg zegt over structuurvoorziening, maar dat is niet zo. Het herkauwen is immers niet gelijk verdeeld in de loop van de dag of nacht en bovendien is het verzurend effect van krachtvoeder medebepalend voor het al dan niet optreden van pensacidose.’ Het puntje van kritiek brengt De Brabander bij de discussie rond vem en energiewaardering in het algemeen. ‘Vem is de basis voor de berekening van rantsoenen. Meer dan duizend balansproeven en koewaarnemingen liggen ten grondslag aan de introductie van het vem-systeem. Vem bleek een goed systeem van voederwaardering, veel beter dan wat we tot dan toe gebruikten.’

De wetenschapper plaatst als kanttekening dat in alle Europese landen een energiesysteem wordt gebruikt dat op dezelfde basis berust. ‘Maar het vem-systeem is de perfectie niet’, gaat hij verder. ‘Daarom worden bij een rantsoenberekening ook nieuwe zienswijzen naast het vem-systeem meegenomen, zoals aard, plaats en snelheid van vertering. Eigenlijk zou het beter zijn als we één Europees systeem voor de voederwaardering hadden.’ Ook rond melkureumgehalte verrichtte het ILVO fundamenteel onderzoek. ‘Het ureumgehalte is een goede parameter om in welbepaalde voedingsomstandigheden de rantsoenen te beoordelen.’ Een terechte toepassing, oordeelt De Brabander. ‘Maar melkureum kan niet dienen om veehouders te belonen of te straffen bijvoorbeeld in het kader van mestwetgeving. De foutenmarge is te groot en een hogere of lagere urineproductie beïnvloedt het ureumgehalte te sterk.’ Dertig jaar onderzoek en tien jaar in leidinggevende functie zorgden voor wekelijkse publicatie van artikelen voor veehouders. Zelf gaf Daniël De Brabander ruim zeshonderd voordrachten, zijn lessen als docent aan de Hogeschool Gent niet meegerekend. Daar komt nu een einde aan. ‘Maar ik denk toch wel iets te hebben betekend voor de sector.’ |

P O R T R E T	
Naam	Daniël De Brabander
Leeftijd:	65
Opleiding:	Landbouwingenieur aan de Universiteit Gent
Carrière:	onderzoeker veevoeding en wetensch. dir. afd. veehouderij en dierenwelzijn aan Eenheid Dier van het ILVO
Hoogtepunten:	import holsteins en introductie mais